

Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Ristiküla külas Kongiveere maaüksuse eraldisel 2 sanitaarraie ning eraldisel 3 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes metsaomaniku Osühing LANDEKER (registrikood 10647932) volitatud esindaja Raido Tammiku poolt 27.06.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas Ristiküla külas asuva Kongiveere maaüksuse (kinnistu registriora nr 5198331, katastritunnus 90002:005:0177) eraldisel 2 sanitaarraie ning eraldisel 3 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Kinnistu omaniku Osühing LANDEKER (registrikood 10647932) volitatud esindaja Raido Tammik esitas 27.06.2024 Keskkonnaametile metsateatised Kongiveere maaüksuse eraldisel 2 sanitaarraie ning eraldisel 3 aegjärgse raie tegemiseks. Raied on kavandatud kokku 2,28 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 107 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50001039571 ja 50001039569 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluval Mõdriku-Roela looduslalal ning Vabariigi Valitsuse 12.04.2007 määrusega nr 104 „Mõdriku-Roela maastikukaitseala kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Mõdriku-Roela maastikukaitseala Mõdriku-Roela piiranguvööndis. Lisaks jääb kavandatav raieala osaliselt Kunda jõe kalda piiranguvööndisse, kusjuures eraldisel 2 kavandatav raieala ulatub osaliselt ka veekaitsevööndisse.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11

lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet teavitas 19.07.2024 haldusmenetluse seaduse § 41 alusel Kongiveere maaüksuse metsateatiste menetlustähtaja ületamisest (kiri on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr 13-4/24/15504 all).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Kongiveere maaüksuse eraldisel 2 kavandatakse sanitaarraiet 1,1 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm ja eraldisel 3 kavandatakse aegjärkset raie 1,18 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 87.

Sanitaarraie eesmärgiks on metsa hooldamine. Sanitaarraiet tehakse hooldusraiena metsa sanitaarse seisundi parandamiseks ja ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust (MS § 28 lg 4 p 2, lg 7 p 3). Sanitaarraie käigus ei tohi puistu täius langeda alla 30% (metsa majandamise eeskirja¹ § 6 lg 3) ja lubatud on raiuda metsa majandamise eeskirja §-s 7 loetletud puid.

Aegjärgne raie on turberaiena uuendusraie liik (MS § 28 lg 4 p 1, § 30 lg 1). Uuendusraiet tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Aegjärgse raie eesmärgiks on metsa järk-järguline uuendamine. Aegjärgse raie korral raiutakse uuendamisele kuulvas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS § 30 lg 2).

Looduskaitseseaduse (LKS) § 14 lg 6 sätestab, et kaitstaval loodusobjektidel tuleb valik- ja turberaie tegemisel arvestada sama seaduse lisas sätestatud tingimustega, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti. LKS lisa „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” p 2 kohaselt võib 44-protsendilise ja väiksema algtäiusega puistu esimese rinde täiuse aegjärgse raie esimese järguga viia nulli, st esimene järk on ühtlasi ka viimane järk. Metsa majandamise eeskirja § 5 lg 6 sätestab, et turberaie viimase raiejärgu võib teha, kui raielangil kasvab eeskirja § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrguseid puid vähemalt 1500 ühe hektari kohta. Kongiveere maaüksuse kehtivate metsa inventeerimisandmete (registreeritud 10.10.2018) kohaselt on eraldisel 3 kasvava puistu esimese rinde täius 30%. Eraldisel on olemas viimase raiejärgu läbiviimiseks vajalik järelkasv (metsa majandamise eeskirja § 5 lg 6) ning sellepärast on antud juhul turberaie viimase järgu tegemine lubatud.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Kongiveere maaüksus asub Lääne-Viru maakonnas Vinni vallas, kus kehtib Vinni Vallavolikogu poolt 27.06.2024 otsusega nr 17 kehtestatud Vinni valla üldplaneering², millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatavate raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raieöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raieöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raieööid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raieöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kongiveere maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)³ kavandatakse lisaks sanitaarraiet sama maaüksuse eraldisel 4 (0,49 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 1 tm).

Raieööga maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

² Kättesaadav: <http://www.vinnivald.ee/uldplaneering>

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mustika-kõdusoo ja siirdesoo kasvukohatüüpides. Eraldisel 2 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv männi enamusega puistu ning eraldisel 3 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandtavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala asub osaliselt Kunda jõe kalda piiranguvööndis ning eraldisel 2 kavandatav raieala osaliselt ka veekaitsevööndis. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse-eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (looduskaitseaduse (LKS) § 37 lg 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (veeseaduse (VeeS) § 118 lg 1). LKS § 37 lg 1 p 2 alusel on kalda piiranguvööndi laius Kunda jõel 100 m ning VeeS § 118 lg 2 p 2 alusel on veekaitsevööndi ulatus 10 m põhikaardile kantud veekogu piirist.

Vastavalt keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu” § 2 p-le 33 kuulub Kunda jõgi vastavasse nimistusse. Kunda jõe raiealaga piirnev lõik vastab loodusdirektiivi⁴ I lisas nimetatud elupaigatüübi 3260 (jõed ja ojad) tunnustele.

Kavandatava raieala 30 m mõjualas asuvad Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel loodusdirektiivi elupaigatüübid 6210 (kuivad niidud lubjarikkal mullal), 7230 (liigirikkad madalsood) ja 3260 (jõed ja ojad).

Eraldisel 3 kavandatavale raiealale jääb EELIS-e andmetel III kategooria kaitsealuse⁵ taimeliigi, harilik ungrukold (*Huperzia selago*), leiukoht. (registrikood KLO9323859).

Mõdriku-Roela maastikukaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva Mõdriku-Roela loodusala koosseisu. Mõdriku-Roela maastikukaitseala kaitse-eesmärk on Mõdriku-Roela oosistu, mõhnastiku, karsti, allikate ja allikajärvede kaitse, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 1 lg 1). Mõdriku-Roela piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ning maastikuilme säilitamine (kaitse-eeskirja § 13). Piiranguvööndis lubatud ja keelatud tegevused (sh metsa majandamise seonduvad) on sätestatud kaitse-eeskirja §-des 14 ja 15.

Kultuuriväärtuseid raiealal ei leidu.

⁴ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁵ III kategooria kaitsealuste liikide nimekiri on leitav keskkonnaministri 19.05.2004 määruses nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava sanitaarraie ja aegjärgse raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt (kaitse-eeskiri § 15 p 6). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt.

Vesi – raialal ei asu veekogusid, kuid raie on kavandatud osaliselt Kunda jõe kalda piiranguvööndis ning osaliselt veekaitsevööndis. Kunda jõe ümbritseb veekaitsevöönd, mille ulatus on VeeS § 118 lg 2 p 2 alusel 10 m. VeeS § 119 p-de 2 ja 6 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks, ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Keskkonnaamet annab nõusoleku veekaitsevööndis raietööde teostamiseks tingimustel, mis lähtuvad veekaitsevööndi eesmärgist. Vee-elustikust lähtuvalt on parim, kui veekaitsevööndis säilib maksimaalselt põõsastik ja puud. Raietöödel ei ole lõheliste elupaigana kaitstava Kunda jõe veekaitsevööndile ja veekogule olulist negatiivset mõju, kui veekaitsevööndis ei teostata metsa (sh alusmetsa ja põõsastiku) raie, raidmeid ei jäeta veekaitsevööndisse ja veekogusse ning välditakse mootorsõidukitega veekogu kallaste kahjustamist, veekogust läbisõitmist ja rööbaste tekitamist. Raied veekogu veekaitsevööndis toovad suure tõenäosusega kaasa veekogu kallaste uhtumise ja võivad soodustada hajureostuse ja setete sattumist vette. Raie on vastuolus veekaitsevööndi moodustamise eesmärgiga, suurendades oluliselt veekogu kallaste uhtumise tõenäosust ja suurendades setete hulka veekogus. Liiga suur hulk setteid matavad enda alla kruusase põhjaga alad, mis on koelmuteks lõhilastele ja teistele kaladele. Jõe kallaste avatus toob endaga kaasa ka niitjate rohevetikate ja veesisese taimestiku vohamise, samuti veetemperatuuri lokaalse tõusu jões. See omakorda kahjustab olemasolevat vee-elupaika ning kaotab indikaatoriliikidele sobivad mikroelupaigad ja lõhelistele sobivad elutingimused jõesängis. Raie lõheliste elupaigana kaitstava jõe veekaitsevööndis halvendaks seega jõe seisundit ja vee-elustiku elupaika, mistõttu ei ole Kunda jõe veekaitsevööndis raie lubatud.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirjaga, sh kaitse-eeskirja § 14 lg 5 p-s 6 sätestatud lubatava turberaielangi suurusega); aegjärgse raiega raiutakse puistu, mis juba praegu on väga hõre (täius 30%) ja millel on juba olemas arvestatav järelkasv, kusjuures alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid vähemalt 20 tm/ha ja elujõuline järelkasv vähemalt mahus, mis on eelduseks turberaie viimase järgu tegemiseks (mets majandamise

eeskirja § 5 lg 6) ning sanitaarraie käigus eemaldatakse kahjustatud puid (lagedat ala ei teki), seega ei mõjuta raied eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – raied on kavandatud kokku 2,28 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 107 tm (koos mõjualas kavandatud sanitaarraiega 2,77 ha hinnangulise raie mahuga 108 tm), raie tööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raie tööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied on kavandatud Mõdriku-Roela looduslal. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 2 alap-s 236.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Mõdriku-Roela loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisenä käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatava sanitaarraie teostamisel säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala). Eraldisel 3 kavandatakse aegjärgse raie turberaie viimast järku, kuid eraldisel on juba olemas järelkasv,

⁶ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01) lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

mida tuleb säilitada vähemalt 1500 taime/ha ning raie käigus säilitatakse ka säilikpuud mahus vähemalt 20 tm/ha. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Kavandatav raieala asub Natura 2000 võrgustikku kuuluval Mõdriku-Roela looduslalal..

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei ole registreeritud Mõdriku-Roela loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus Mõdriku-Roela loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Mõdriku-Roela loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Mõdriku-Roela maastikukaitseala Mõdriku-Roela piiranguvööndis. Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei esine Mõdriku-Roela maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid, mida raie mõjutaks.

Kavandatava raieala 30 m mõjualas on registreeritud alad, mis vastavad loodusdirektiivi elupaigatüüpide 6210 (kuivad niidud lubjarikkal mullal), 7230 (liigirikkad madalsood) ja 3260 (jõed ja ojad) tunnustele. Antud elupaigatüüpide kaitse ei kuulu kehtiva kaitse-eeskirja kohaselt Mõdriku-Roela maastikukaitseala kaitse-eesmärkide hulka, kuid seoses planeeritava Mõdriku-Roela maastikukaitseala kaitsekorra muutmisega on need elupaigatüübid plaanis lisada ala kaitse-eesmärkide hulka. Kuivõrd raie ei tehta elupaikades, siis elupaigatüüpide pindala ei vähene, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud. Loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavate alade kahjustamise vältimiseks tuleb üldreeglina metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid juhul, kui see ei ole võimalik (muid alternatiive ei ole ja on vajadus läbi elupaigatüübi sõita), tuleb liikumisteed kooskõlastada kaardipõhiselt Keskkonnaametiga ning nende kavandamisel lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>.

Eraldise 3 loodenurgas on registreeritud III kaitsekategooria sõnajalgtaime, harilik ungrukold (*Huperzia selago*), kasvukoht. Antud juhul ei ole tegemist Mõdriku-Roela maastikukaitseala (ega ka Mõdriku-Roela loodusala) kaitse-eesmärkide hulka kuuluva liigiga, kuid LKS § 55 lg 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

Harilik ungrukold on kollaliste sugukonda kuuluv liik, mis on hajusalt levinud üle Eesti. Eesti punase nimestiku andmetel on liigi seisund Eestis ohulähedane (2023. a seis). Liigile on iseloomulik väga hõre asustustihedus – enamasti kasvab lähestikku vaid üks-kaks isendit ning ka arvatavalt soodsas biotoobis võib isenditevaheline distants olla sadu meetreid või mõni kilomeeter. Harilik ungrukold eelistab kasvada varjukates kuuse- ja segametsades. Hoolimata varjulembusest on taimed tundlikud konkurentsi suhtes ning ei saa kasvada suurekasvuliste rohttaimede poolt domineeritud koosluses. Peamiseks ohuteguriks peetakse metsamajandusliku tegevust, tallamist ja kasutamist. Liigi kasvukoht registrikoodiga KLO9323859 koosneb kahest lahustükist, kus kummalgi on 2010. aastal registreeritud väikesed taimekogumikud ca 10 m läbimõõdus, teine lahustükk asub väljaspool kavandatavat raieala (ca 140 m kaugusel põhja suunas). Kuivõrd üks lahustükkidest asub terves ulatuses eraldisel 3 kavandataval raiealal, siis tuleb liigi kasvukoha soodsa seisukorra tagamiseks jätta kõik kasvukohas kasvavad puud grupina säilikpuudeks (raietest puutumatu metsasaareke). Lisaks on soovitatav liigi piiritletud

kasvukohta alal teha kõik raietööd külmunud pinnasega ning vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist, raidmete kuhjamist või seal põletamist.

Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei ole registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandatavatel raietel Kongiveere maaüksusel ei ole olulist kumulatiivset mõju. Eraldisel 2 ei tohi puistu täius sanitaarraie järgselt langeda alla 30%. Eraldisel 3 peab säilima järelkasvu rinne vähemalt 1500 taime/ha, seega raietega ei teki metsakorralduslikult lagedat ala. Lisaks tuleb aegjärgse raie korral alles jätta vähemalt 20 tm/ha säilikpuid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks. Kavandatavatel raietel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga ja MS-ga, samuti käesoleva seisuga projekteeritava (muudetava) kaitsekorraga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 15 p-le 6 on Mõdriku-Roela maastikukaitseala piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt.

Metsa majandamise eeskirja § 7 kohaselt võib sanitaarraie korras raiuda:

- 1) surnud puid;
- 2) väliselt nähtava tüvemädanikuga ja tüvemädaniku tekitajate viljakehaga puid;
- 3) puid, millel on juurepessu kahjustusega seotud tugev vaiguvool;
- 4) tüvekahjuritest asustatud puid;
- 5) puid, millel enam kui pool võra on pöördumatult kahjustatud, ja kuiva ladvaga puid;
- 6) puid, millel on põlenud juurekaela piirkond ja selle ümbruses paiknev metsakõdu;
- 7) kuuski, mille koor on puiduni kahjustatud vähemalt 10% ulatuses tüve ümbermõõdust ja teiste liikide puid, mille koor on kahjustatud vähemalt 30% ulatuses tüve ümbermõõdust;
- 8) tormiheidet, tormimurdu ja tormi vaalitud puid ning lumemurdu ja lume vaalitud puid.

VeeS § 36 lg 1 p 5 sätestab, et kaitset vajav ala on elupaiga või liigi kaitseks looduskaitseaduse alusel määratud ala, kus vee seisundi säilitamine või parandamine on selle elupaiga või liigi kaitseks oluline, sealhulgas lõheliste ja karpkalaliste elukeskkonnaks olev veekogu. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt kehtivad kaitset vajaval alal käesoleva seaduse §-des 32 ja 34 sätestatud eesmärkidega võrreldes rangemad kvaliteedinõuded või seal piiratakse tegevust käesoleva seaduse kohaselt.

Veeseaduse § 119 p-dest 2 ja 6 tulenevalt on Kunda jõe veekaitsevööndis keelatud metsa (sh alusmetsa ja põõsastiku) raie, raidmete jätmine veekaitsevööndisse ja veekogusse ning mootorsõidukitega veekogu kallaste kahjustamine, veekogust läbisõitmine ja rööbastekitamine. Metsa majandamise eeskirja § 5 lg 6 alusel võib turberaie viimase raiejärgu teha, kui raielangil kasvab eeskirja § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 tk/ha.

Kaitse-eeskirja § 13 sätestab, et Mõdriku-Roela maastikukaitseala piiranguvööndi kaitse-eesmärk on sealse elustiku mitmekesisuse ning maastikuilme säilitamine.

Säilikpuude olemasolu tagab elustiku mitmekesisuse ja suurendab vanuselist mitmekesisust. Elustiku mitmekesisuse säilitamise nõue on vajalik, et tagada metsa jätkusuutlik ja mitmekesine areng, kus on esindatud võimalikult paljud liigid. Liigirikkuse säilitamise seisukohalt on määrav eelkõige säilikpuude, sealhulgas surnud puidu maht. Üldise liigirikkuse seisukohast on oluline jämedamõõtmeliste säilikpuude rohkus, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Optimaalne säilikpuude kogus koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks on 20 tm/ha. Seetõttu tuleb eraldi 3 aegjärgse raie viimase järgu tegemisel jätta alles säilikuide kogumahuga vähemalt 20 tm/ha. Lisaks tuleb säilitada elujõuline järelkasv võimalikult suures ulatuses, kui vähemalt mahus, mis on eelduseks turberaie viimase järgu tegemiseks (metsa majandamise eeskirja § 5 lg 6 kohaselt võib turberaie viimase raiejärgu teha, kui raielangil kasvab eeskirja § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,5 m kõrgusi puid vähemalt 1500 tk/ha). Elustiku mitmekesisuse eesmärgil on soovitatav metsas säilitada selliseid elemente nagu surnud ja surevad puud, jalalseisvad puutüükad, lamapuit, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puud, mis võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

LKS § 55 lg 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Hariliku ungrukolla kasvukoha soodsa seisukorra tagamiseks tuleb liigi kasvukohas olevad puud jätta grupina säilikpuudeks (raietest puutumatu metsasaareke). Liigi piiritletud kasvukoha alal on soovitatav teha kõik raietööd külmunud pinnasega ning vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist, raidmete kuhjamist või seal põletamist..

LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järeldus

Kavandataval sanitaarraiel ja aegjärgsel raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alale on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Mõdriku-Roela loodusala, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Mirjam Veeroja
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond